

AZ ERDÉLYRÉSZI
MÉHÉSZ EGYESÜLET
HIVATALOS LAPJA.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
STR. A. MURESAN (ATTILA-U.) 10.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtájkára.
Főmunkatársak:
BALÁZS PÉTER, BOGA LAJOS, SZENTPÉTERY GYÖRGY.

TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELENIK
HAVONKÉNT EGYSZER

Meghívó.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület igazgatóválasztmányja 1926. évi október hó 23-án, szombaton d. u. 6 órakor Kolozsvárt, Attila u. 10. szám alatt az egyesület iktári hivatalában ülést tart, amelyre az igazgatóválasztmány tisztelt tagjait ez uton is meghívja

Kolozsvárt, 1926. szept. 28-án

az Elrökség.

A székelyudvarhelyi méhészeti vándorgyűlés.

1926. szeptember hó 12-én.

Lobogó díszben zöldággal díszített virágos kapuk várták a szeptember hó 12-re Székelyudvarhelyre zarándokló gazdanépet. E napon nyílt meg a vármegye gazdasági és ipari kiállítása, amelynek kereteibe illeszkedett be a mi szerény foglalkozási águnk kiállítása és vándorgyűlésünk is, amely szerény keretek között is ünnepszámba ment, mert a méhészek számára a találkozás jóleső érzése és a gondolatok kicserélésére nyíló ritka alkalom, mai napság ünnepnek tekinthető.

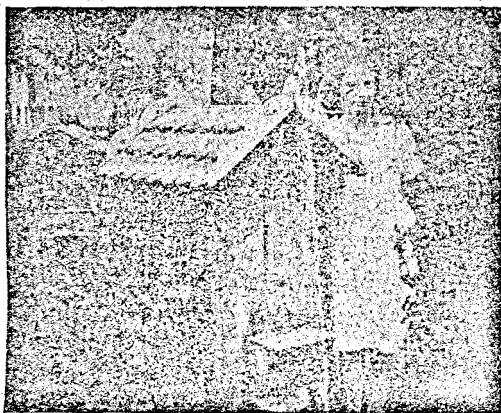
A vándorgyűlésre a közeli és távolabbi vidékekről szép számban seregletek össze a méhészeti ügye iránt lelkesedő és szeretettel viseltető méhészárságok. A jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk.

Dr. László Márton Kolozsvár, Kicsid Géza Kolozsvár, Lakatos Tivadar Székelyudvarhely, Ujvári Mihály Székelykeresztúr, Incze Zsigmondné Olthévíz, Szabó János Sz. udvarhely, Dr. Mezei Ödön Sz. udvarhely, Dr. Váró Géza Sz. udvarhely, Péterty Albert Sz. Keresztúr, Farkas Endre Sz. udvarhely, Dézsy Balázs Sz. udvarhely, Birtalan Demeter Sz. udvarhely, Veress György Sz. udvarhely, Elekes Péter Sz. udvarhely, Albert Mihály Sz. udvarhely, Pálffy Géza Karácsonyfalva, Ihsz P. Jenő Sz. udvarhely, Kibédi Zsigmond Sz. udvarhely, Veress Dónát Sz. udvarhely, Salamon Lajos Sz. udvarhely, Józsa Sándor Hodgya, Pálffy Károly Hodgya, Páhón István Sz. udvarhely, Balázs Lajos Sz. udvarhely, Jacob Gregor Segesvár, Rozalia Ciucanu Alberti, P. Grosarui Alberti, Simon József Sz. udvarhely, Pál Albert Zetelaka, Szabó Nándor Sz. udvarhely, Bíró Lajos Sz. udvarhely, Id. Kassay István Sz. udvarhely, Szentiványi József Segesvár, Bakó István Sz. udvarhely, Blájer Balázs Sz. udvarhely, Dr. Kassay F. István Sz. udvarhely, Jancsó Béla Sz. udvarhely, László István Etéd, Szakál Béla Erzsébetváros, Nagy Géza Pataktalva, Szabó Márton Etéd, Kiss Albert Olasztelek, Kaptza Ignác Sz. udvarhely, Kiss Albertné Olasztelek, Bányász Lajos Gyergyóujfalva, Fehér István Farkaslaka, Szabó Antal Sz. udvarhely, Szentpétery György Erzsébetváros, Dr. Fosztó Béla Erdőfüle, Fulei Endre, Szentegyházfalva, Dr. Cerola Sándor Sz. Keresztúr, Dr. Demeter Attila Sz. keresztúr, Hlatky Miklós Sz. udvarhely, Gyerkes Mihály Sz. udvarhely stb.

Az elnöki asztalnál dr. László Márton és Kicsid Géza plebános EME alelnökök és Lakatos Tivadar az UME elnöke foglaltak helyet.

Lakatos Tivadar az UME nevében meleg szavakban üdvözölve a vándorgyűlésre érkezett vendégeket, felkérte dr. László Mártont az EME alelnökét az ülés megnyitására.

Dr. László Márton mindenekelőtt bejelenti, hogy báró Jósika Gábor elnök ur öméltsége más irányú és igen fontos közgazdasági téren való elfoglaltsága miatt a legnagyobb sajnálatára, nem jelenhetett meg e

A „Harglta“ kaptár álló helyzetben.

gyűlésen, amit annál is inkább sajnál, mert évtizedek hosszú sora óta a méhész társadalom minden jelentősebb összejövetelénél jelen volt. A vándorgyűlés sajnálatlalt vette tudomásul az EME köztiiszteleiben álló ősz elnökének távolmaradását és ragaszkodásának, szeretetének jeléül meleghangú táviratban üdvözölte.

Dr. László Márton tartotta meg ezután előadását, amelyet összevontan lapunk más helyén ismertettünk. Dr. László Márton után Szentpétery György, dr. Fosztó Dénes, Fülei Endre és Lakatos Tivadar tartották meg előadásukat, amelyeket rendre ismertetni fogunk lapunkban.

A vándorgyűlésen elhangzott előadások utáni vitában részt vettek Gyerkes Mihály, Kassay F. István, Török Bálint, Incze Zsigmondné és még mások többen. A gyűlés végén dr. László Márton köszönetet mondott az UME-nek és köztiiszteleiben álló elnökének Lakatos Tivadarnak a vándorgyűlés összehozatala körül kifejtett buzgóságáért, az előadónak önzetlen és értékes szives közreműködésükért, valamint a megjelent méhészárságoknak, akik a vidékről is eljöttek költséget és fáradságot nem kímélve. — Ezzel az ülés véget is ért.

A „Harglta“ kaptár fekvő helyzetben.

Gyűlés után a méhészek a kiállítás megtekintésére indultak, hol Lakatos Tivadar és Fülei Endre mutatták be a saját találmányu sokoldalú gyakorlati érzéssel bíró kaptárakat. A Lakatos Tivadar-féle „Harglta“ kaptár a tavalyi kolozsvári kiállításon is látható volt, azt e mellékelt ábrán ez alkalommal is bemutatjuk. Fülei Endre azóta is módosított kaptárán, azt később fogjuk ismertetni részletesen.

Nem volna teljes a vándorgyűlésről szóló beszámoló, ha nem emlékeznénk meg egy kedves szejkei kirándulásról, valamint a Lakatos Tivadar méhesében töltött a késő éjjeli órákba nyúló délutánról, mely alkalommal Udvarhelyvármegye egyik legszebb ducrendszerű mintaméhesét volt alkalmunk megtekinteni és megismerni. A méhes több kaptárféleségével tanulmányi célokat is szolgál és tulajdonosa az itt szerzett értékes tapasztalatait örömmel értékeli a köz javára. A széles tudásra, helyes gyakorlati érzésre valló és a tulajdonos finomult izlését dicsérő csinossággal elrendezett méhesben kellemes és maradandó benyomásokot szerezve mondtunk bucsut másnap reggel Székelyudvarhelynek és székely méhészárságainknak abban a reményben, hogy a jövőben többször lesz alkalmunk hasonló vándorgyűlések kapcsán kicserélni gondolatainkat.

A méhek nemesítése.

Előadta dr. László Márton az E. M. E. alelnöke az 1926 szept. 12-i székelyudvarhelyi méhészeti vándorgyűlésen.

Dr. László Márton előadásáról csak bő kivonatban emlékeztetünk meg, amennyiben szabadelőadásból sikerült az elmondottakat feljegyeznünk. Igyekezzünk híven visszatükrözni az alábbiakban a vándorgyűlésen elmondottakat, hogy T. Olvasóinkat is lehető részletességgel tájékoztathassuk az előadás anyagáról.

Előadó szerint a természetben több, mint 2000 különféle faj méhet ismerünk, melyek szervezetre, külső kinézésre és tulajdonságaikra többé kevésbé egymástól különböznek.

A méhészek évtizedeken át kísérleteztek ezeket a különfajú méheket — keresztezés útján — nemesíteni; de az eredmény kedvezőtlen volt. A legkiválóbb tulajdonságokkal bíró különfajú méhek keresztezéséből silány minőségű korcsméhek származtak és ezeknek további származékai mind silányabbak és silányabbak lettek.

A különféle fajú méheket tehát ne keverjük össze, hanem igyekezzünk azt a fajt kitegyezni és tökéletesíteni, melyet arra az illető vidékre maga a természet alkotott. Fejtette, hogy ebben a tekintetben Erdély helyzete mennyire szerencsés, mert az eredeti barna, tiszta erdélyi fajméhek sem telelőképesség, sem szelidség, sem pedig szorgalom tekintetében — nincs párja — az egész világon!

Figyelmeztet, hogy hagyjunk fel tehát az idegen fajméhekkel való keresztezések további kísérletezésével és igyekezzünk a teljesen bevált és kiváló jónak bizonyult barna erdélyi fajt tovább nemesíteni. Kérdés, hogy miként történjék ez?

Miként általában minden állatnál — úgy a méheknél is — a fajnemesítésnek legelső és leghibosabb módja a szaporításra alkalmas és kiváló jó tulajdonságokkal bíró fajcsaládok legkiválóbbjainak kiválasztása és az ivadékok által

örökölt jó tulajdonságoknak nevelés által is való tovább fejlesztése.

Az örökölt jó tulajdonságok a méhek megfelelő kezelésével éppen úgy tovább csiszolhatóak, miként az örökölt emberi tulajdonságok és különféle tehetségek megfelelő neveléssel.

Tapasztalati tény az állatoknál is, hogy a nevelés által elsajátított avagy kifejlesztett tulajdonságok és képességek is némileg átöröklés tárgyát képezik. Így pld. egy olyan csikóval, melynek szülei mindkét részről több elődre visszamenőleg — a cirkusz porondján — kiváló idomitók nevelése alatt éltek a lóidomítás terén sokkal nagyobb eredmények érhetőek el, mint ugyanazon csikóval abban az esetben, ha annak elődei cirkuszi idomításban egyáltalában nem részesültek volna. És mert a méhek generációi, azok rövid élettartama, de főleg az anyák gyakori cserélgetésével gyorsan változnak: a kezelés a fajnemesítésnek nagy sullyal bíró tényezője.

Részletesen tárgyalta ezután Dr. László Márton, hogy miként kell kezeljük méheinket a faj nemesítése és ezen az alapon a teljesítő képességük fejlesztése szempontjából.

Ebben a tekintetben különösen két körülményre helyezte a fősúlyt még pedig a) az építményekre, b) a legelőre.

Az építmények felfrissítése szempontjából a rajállapotba helyezés módja mellett foglalt állást, melyet legalább minden 3—4-ik évben foganatosítani tanácsol. De legfőbbként az anyabölcsők és herelépek állandó kicserélésének fontosságát fejtegette. Ebből a szempontból ajánlotta, hogy ősszel a régi anyabölcsőket romboljuk le, nehogy az anya a következő évben az előző évi anyabölcsőbe perézze. Igen üdvösnök mondta a lépeknek tavasszal való barkácsolását nemcsak a kasokban, hanem a kaptárakban is, továbbá a fiasításos herelépeknek teljes eltávolítását és már kora tavasszal az alkalom és mód nyújtását arra, hogy a szaporításra kiszemelt kiváló családok megfelelő mennyiségű szűzherélépet építhessenek még pedig lehetőleg a fészkek középetájának a melégenben.

Ajánlotta, akár kész szűzherelépek, akár lépkezdéses kereteknek beadását. Különösen fontosnak tartja, hogy az anyák párzása előtt herékkel történjék, mit azáltal tudunk biztosítani, ha már kora tavasszal gondoskodunk arról, hogy a kiváló fajcsaládok anyáinak megfelelő számu szűzheresjek álljanak bepetezés céljából a rendelkezésére.

Tapasztalati tény, hogy minél bővebb és változatosabb a legelő, annál kiválóbb anyákat és heréket tud a család nevelni. Ennélfogva ajánlotta, hogy minél különfélebb jó mézelő növényeknek termékével igyekezzünk a legelőket gazdagítani és változatosabbá tenni. De ezenfelül a szaporításra hivatott egyedek által változatos táplálásáról mesterséges módon is gondoskodhatunk akként, hogy a here és anya nevelési időszakában a kiválasztott fajcsaládokat éjjelenként még mesterségesen is etetjük. Az etetésnek erre a célra az előző évben gondosan és különböző időben gyűjtött vegyes virágmézszel és hímporttal kell történnie. A hímport — mint tudjuk — a méz megbízhatóan konzerválja. Igen alkalmas tartályok erre a célra a kisebb pléhdobozok.

Említté még a vér frissítésről való gondoskodást is mégpedig akként, hogy a távolabb fekvő telepeken hasonlólag nemesített anyák és herék kölcsönösen kicseréltesenek. Azonban élnünk kiemelte László, hogy ő korántsem helyez a vérfrissítésre akkora súlyt, miként azt a régi iskola tette. Részletesen fejtegette ugyanis azt a tapasztalt természeti törvényt, hogy minél tökéletesebb az organismus, annál veszedelmesebb a vérfertőzés. Így pld. embernél, lónál stb. Ellenben minél egyszerűbb és apróbb valamely organismus, annál kevésbé veszélyes a vérfertőzés. Így pld. az egészen apró állatoknál a pókoknál, hangyáknál, poloskánál vagy pláne a szabad szemmel láthatatlan

állatok világában a vérfertőzés napirenden van, Sőt! ezek egyrésze már természeténél fogva hermaphrodita állat és így önmagát képes megtermékenyíteni. Tehát lit a saját vér a saját vérrel egyesül.

Mint láttuk a fajok keresztezésével a természet törvénye éppen a megfordított. T. i. minél apróbb és tökéletlenebb az organismus a különféle fajok keresztezése annál veszedelmesebb és viszont a nagyobb és tökéletesebb organismusoknál a különféle fajok keresztezése kevésbé hátrányos. Így pld. a szarvasmarhánál, lovaknál. A legtökéletesebb organismusoknál — az embernél — a különféle fajok keresztezése pedig hátrózottan előnyös.

Ebből a tapasztalt természeti törvényből vezette aztán le László dr. a keresztezés és vérfertőzés hatását a méhek világában. Konkluziója az volt, hogy a különféle fajmék keresztezése nagyon hátrányos. Ellenben a vérfertőzés a méheknek nem veszedelmes. Állításának igazolásául tapasztalati példákat is említett. Felhozta, hogy sok olyan kisebb méhészet van, mely teljesen különálló helyen fekszik. Kilóméterek körzetén belül más méh nem volt és az egész méhészet egyetlen egy kasnak szaporulatából származott. Ezeknél tehát az anyák csak testvérherékkel párosodtak és a méhészet mégis virágozott és a degeneráltság jelei sem voltak nagyon észlelhetők.

Mindazonáltal az ugyanazon faj keretén belül László dr. is a vérfertőzést szükségesnek és hasznosnak tartja, de korántsem a fajnemesítésnek elegendő és egyedül üdvözítő módjának.

Ezenfelül dr. László Márton még számos olyan kisebb jelentőségű kezelési fogásról is beszélt, mellyel az anyák petézőképességét, a nép szorgalmát és szelidségét fejleszthetjük azaz a fajt nemesíthetjük.

Betelelés.

Irta és előadta: *Szenpléty György*, az E. M. E. tagja az 1926. szept. 12-én Székelyudvarhelyen tartott méhészeti vándorgyűlésen.

Örökméltű nagymesterünk dr. Dzirdzon azt mondotta, hogy a jó betelelés a méhészmesterműve. Dzirdzonnak ezen aranymondása nem a véletlen; hanem alapos gyakorlati és mély elméleti tudásának szüleménye és jelenti azt, hogy a mint kezeljük méheinket a tenyészidő alatt, a szerint lesznek jól, vagy rosszul betelelve.

A jó betelelésnek 3 kelleke van és pedig: kiváló petézőképességgel bíró anya, sok fiatal dolgozó méh és elegendő méz készlet. A vérbeli méhészmestermű nem a jelennek él, hanem állandóan a jövő lebeg szemei előtt és minden törekvése arra irányul, hogy az említett 3 tényezőt méhészete a maga erejéből kellő időben kitermelje, mert ettől függ méheinek jó betelelése, egyben jövő évi léte, méhészetének jövődelme. Ennek alapos megértése szempontjából kívánatosnak tartom a tenyészidő alatti kezelésről sorrendben a következőket elmondani:

A kítelelés: Mihelyest télen a külső hőmérséklet a déli órákban $+ 8^{\circ}\text{C}$ fokot meghalad, méheink megkezdik a tisztulási kireptülést. Erős figyelemmel legyünk ekkor és a méhes közepében levő havat leggyorsabban hordjuk el, mert különben igen sok méhünk fog elpusztulni. Ugyanakkor az állókaptárak fenékszekáiról a holiméheket és viaszmozrszát kaparó segélyével összegyűjtjük, mert ezzel egy terhes munkától szabaduljuk meg méheinket. A kaptárakat most még kibontani nem lehet mindaddig, míg a hőmérséklet a $+ 12^{\circ}\text{C}$ fokot el nem éri, mert a fészkek kibontásával a legnagyobb veszedelmet a — fiasítás meghűlését — idéznék elő. Amint azonban méheink hímport kezdenek hordani, a mi a hőmérséklet további emelkedését igazolja és amely körülmény fészkek kezelésnél minden alkalommal legyen irányadó, úgy az álló és most már a

fekvő kaptárak is az elsőtől az utolsóig azonnal átvizsgálандók.

Első átvizsgálás, fészkek szűkítés: Mivel a hőmérséklet még mindig alacsony, az első átvizsgálást minden családnál gyorsan kell elvégezni, meggyőződés szerzendő az anya petézőképessége, a család erőssége és a méz készlet felől. Ezen művelet következőképen történik; a kereteket csakis a legelső fiasításos keretig szedjük ki, ha ezen kereten szabályos nyitott és fődött fiasítás van, az anya vizsgálatával készen vagyunk, ezen fiasításos keret után csakis 2 tele mézeskeretet helyezünk vissza, a többieket még, ha mézesek is, nem, hanem azokat tartalékba helyeztük és a fészkek bővítést kezdetben ezekkel eszközöljük. Ezen művelettel eltekintve attól, hogy a család állapotáról biztos ismereteket szerzünk, a felesleges lépek eltávolítása által a fészket melegebbé tesszük, mely az anya petézőképességét feltűnően fokozza. E helyen kívánom megemlíteni, hogy az egykeretes fészkekben a család körülbelül 3 héttel fejlődik gyorsabban, mint a két sorosban, tehát törekedjünk arra, hogy a fészkekben csakis egész keretek legyenek.

Anomáliák: Most pedig áttérek az anomáliákra és azok orvoslási módszereinek ismertetésére. Az első átvizsgáláskor előforduló szabálytalanságok a következők; méztelenség és anyátlanság.

Méztelenségen, mint előző fejezetemben említettem, a más családoktól elvett és rezervába helyezett mézzel könnyen segítünk.

A tavaszi speculativ etetésről, mely különben nem a méz készlet mennyiségét, hanem a család népbeli gyarapodását hivatott előmozdítani, következő megjegyzéseim vannak: A speculativ etetést tavasszal hátrányosnak, sőt veszélyesnek tartom, mert azzal az anyát ilyenkor természetellenesen gyorsabb petezésre ingereljük, pedig éghajlatunk alatt március és április hónapok nagyon veszélyesek és miután a család a külső légköri változások iránt rendkívül érzékeny, a fészkegmoly a szerint húzódik össze, vagy tágul, s ha a család a hidegebb idő beálltával összehúzódik, a természetellenesen kiterjedett fiasítás egy részét melegíteni nem képes. feltétlenül beáll a fiasítás meghűlése, mely szülőanyja a költésényvnek, költésrohadáknak. A méhek a légköri változásokat jó előre megérik és biztos prognózisukat tettekkel is igazolják, például az idei áprilisban a rossz idő beállta előtt már egy héttel a herefiasítást kihurcolák. Tehát a tavaszi speculativ etetésnek éghajlatunk alatt helye nincs, bizzuk a fejlődést a természetre.

3 féle anyátlanság van és pedig; teljesen árva, öreg, vagy meghűlt anyás és álynyás. Az anyátlan család jellegzetes zugásáról könnyen felismerhető, $+ 8^{\circ}\text{C}$ hőmérsékletnél összes keretei kiszedhetőek és az anyátlanság diagnózis pontosan megállapítandó. Ha teljesen árva, akkor csakis azon keretek teendők vissza, melyeket a méhek sűrűn fődnek. Álló kaptárknál az ablakot feltesszük és a toldóléc helyén erős fűstöt fujtunk be, ezután pedig a rezerva anyát szabadon bebocsátjuk. Fekvő kaptárknál pedig a családot felülől megfűstölve, az anyát 2 népes keret közé ejtjük. Ha öreg, meghűlt, petézni nem bíró anyát találunk, azt mindenekelőtt megsemmisítjük, a fészket fent említett módon leszűkítjük és a rezerva anyát csakis másnap, a teljesen árva népnél említett módon adjuk be. Az anyátlanságoknál általában mindeniket keret figyelmesen megvizsgálандó, hogy nincs-e azokon anyabölcső? melyek az anyásítás előtt egy nappal megsemmisítendőek, különben a beadott anya — történjen az anyásítás bármilyen, még a legkomplicáltabb módszerrel is — a méhek által feltétlenül ledőltetik. Végül az álynyás családokról következőkben kívánok megemlíteni: Az álynyás, vagy herekölő állapot tartosabb anyátlanság esetén áll be, amilyen egy, esetleg több dolgozó méh a szüznemzés elvénél fogva az anya szerepét átvesszi és kizárólag herepetéket rak le. A here-

szemponyból azért mert a felső nyílású kaptárban a méhek jobban telelnek mint az alsó nyílásúban.

Ugyanis az alsó nyílású kaptárban télen át a melegebb levegő hátul az ablaknál becsapodik s vízzé válva lucskot, s penészedést idéz elő; míg ellenben az a felső nyílású kaptárban ez elő nem fordul. Leccsapódásnál a méhek sokat szenvednek, mert a leccsapódás nagy hidegben jéggá fagy, s a kaptár melegét lehűti s ezáltal a méhek is többet fogyasztanak.

Az ablakon jelentkező leccsapódás a hátsó lépeket is megrontja meg penészedés folytán, a mi a méhészre nézve megint károsodást jelent.

Másodszor rablás szempontjából is a felső kijáró nyílású kaptár tartom előnyösebbnek, mert míg az alsó nyílású kaptárban a méhek tavasszal és ősszel még az alsó keret sorra nincsenek befejeződve s nem igen tartózkodnak a kijáróból, a megjelenő rabló méheket nem veszik hamar észre s nem védekezhetnek azok ellen. Míg ellenben a felső nyílású kaptárban a méhek közvetlen a kijáró nyílásnál tartózkodnak, hamarabb észreveszik a betolakodó méheket s tömegesebben tudnak védekezni. Felső kaptárom is ugyan olyan méretű mint az álló, azonban már nem 16 keret, hanem 20 keret fér be. A mély keretek az országos keretekből 46—48 keretnek felelnek meg.

Ujabb rendszerű kaptáramból az álló kaptárban a méhcsaládot ősszel 8 keretre betelepitem s a család ottan marad addig, míg tavasszal a család az összes kereteket elfoglalja.

Főhordás előtt a családót álló kaptárból kiszedem s a kaptárt fekvő alakban helyezem el. A kiszedett 8 keretét a méhekkel együtt a fekvő kaptárba a kaptár közepébe a kijáró nyílás közelében helyezem el mint költő teret, s a költőtér két oldalt Hannemann ráccsal zárom el s a fekvő kaptár két végébe 6—6 keretet teszek, mely 12 drb. keret fogja képezi a méztűrt — mert a méhek természetű törvénye az, hogy a méz fölöslegét a méhek a kijáró nyílástól legtávolabbi részbe helyezik el.

A fekvő kaptárban a méhcsaládot a pergetés utáni időig hagyom, a midőn a mézelés már megszűnik s ekkor a családót telelésre 8 keretre az állókaptárban helyezem el.

A méz mint táplálék és mint gyógyszer.

Ilyen címen egy kis fűzet jelent meg a múlt hetekben, amely Attilio Benoldi cikkét tartalmazza dr. Fl. Begnescu galaj-i állatorvos fordításában s amely, mint azt D. Siemmatelache, a Bulletinul Apicultorilor szerkesztője a hozzá írt előszavában megjegyzi, propagandacélokat óhajt szolgálni, hogy egyrészt a nagyközönséget több mézfogyasztására, másrészt a méhészeket több méz termelésére buzdítsa.

Erre a buzdításra nagy szükség van, mert a mi népünk sokkal kisebb mértékben fogyasztja a mézet, mint az európai nyugati államok, vagy az amerikai egyesült államok lakossága. Pedig a méz elsőrendű táplálék, amelyről I. B. Voirnot így nyilatkozik: Hogy élhessünk, két dologra van szükségünk; az egyik, hogy együnk, ha egészségesek vagyunk; a másik, hogy gyógyítsuk magunkat, ha megbetegszünk. A méz mind két célt szolgálja: táplál és gyógyít.

A méz ezen tulajdonságait már a régiek is ismerték és azt tartották, hogy sok méz élvezése hosszú életet eredményez. Valószínűleg ezért van, hogy sok ismert nevű méhész magas kort ért. Így Reaumur 74, Hruschka 75, Fr. Huber 81, Langstroth 85, Dadant 85, Bertrand 85, Sartori 87, Dzierzon 94 éves korukban haltak meg.

Ma azonban már az orvosok is megállapították a méz gyakorlati jelentőségét úgy az élelmezés, mint a gyógyászat terén.

Magas tápértéke elsősorban onnan ered, hogy legnagyobb mennyiségben gyümölcs és szőlőcukrot tartalmaz, de ezt is invertált álla-

potban, úgyhogy a gyomorba jutva azonnal felszívódhat a szervezet által. Az invertálást, az emésztési processus legnehezebb munkáját már a méhek végezték el, úgyhogy az emberi szervezetnek csak az assimiláció maradt. A méznek ez a tulajdonsága az, amely annyira értékesebbé teszi a cukorral szemben.

Másodszorban különböző tápsókat is tartalmaz, amelyek az emberi test fenntartására feltétlenül szükségesek. Sok benne a vitaninc, azután pedig foszfor, mész és vas.

Ezen tulajdonságánál fogva a méz tápláló ereje nagyon nagy s főleg abban nyilvánul, hogy gyors felszívódása következtében magas hőt fejleszt, erősíti az izmokat, csillapítja az idegeket s mindezt anélkül teszi, hogy munkát adna az ember emésztő szerveinek. Másrészt pedig mint gyógyszer nagyon jó székrekedés ellen, érleli a keléseket és enyhíti a bőr különböző megbetegedéseit; égési sebet gyógyít és fertőtleníti; elűzi az átmatlanságot; szünteti az ideges rohamokat; forró teában hasznos szer köhögés, rekedtség, hurut s általában a tüdő mindenféle bántalmái ellen.

Dr. Oslander a göiingeni egyetem orvos-tanára, a mell valóóságos jótévként nevezi a mézet.

Dr. Migot párisi egyetemi tanár az írja: A méz elejét veszi az elfáradásnak azzal, hogy amikor helyreállítja a szövetek veszteségeit, nem veszi igénybe a szervezetet a maradékok eltávolítására. Teljesen elmarad az invertálási folyamat, amely ha tökéletesen cukorbetegséget okoz.

A. J. Cook tanár mondja: Ha a közönséges cukor átalakítatlanul szívódik fel, a vesék kuszóbbá válnak ki a testből, aminek a következménye azok elfáradása lehet, s az orvosok nem tévednek, amikor az állítják, hogy a 20 ik század túl nagy cukorfelvétele érzékenyen káros a vesékre és így veszélyes az egészségre. Ezzel szemben mézevés után az ember emésztő gépje fel van mentve azon munka alól, amelyet a cukorevés ad, és így dacára annak, hogy a test megkapja a szükséges táplálékot, egyes szervek nyugalmat élveznek.

Az ásványi sok, ha nincsenek is túl nagy mennyiségben a mézben, minőségük, összetételük és eredetük olyan, hogy könnyen és teljes mértékben emészthetők. Vérszegény betegeknek tehát jobb orvosság a méz, mint bármely más mesterséges készítmény.

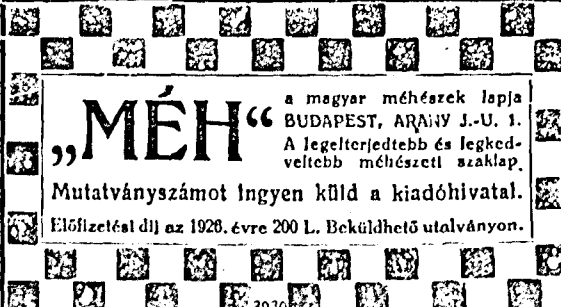
A körülbelül 0.14 százaléknál nagyobb hangyasav pedig kiváló antiseptikus szer, amely a mézet a romlásától megóvjá, az emberi szervezetre pedig desinficáló, erősítő és üdítő hatással van. Ez az oka annak, hogy az egyiptomi sírokban és pompeli ásatásoknál teljesen romlatlan mézet találtak.

Mindezekhez hozzájárul még Caillas felfedezése, hogy a méz rádiumot is tartalmaz. Ezen rádium nemcsak, hogy a farkasra és a rákra lehet gyógyító hatással, de feltétlenül jól kell tegyen a vérszegény, ideggyenge és üdülő betegeknek. — Ha a mesterséges rádium készítmények hasznosnak bizonyultak, a mézben lévő rádium annál hatásosabb kell, hogy legyen, mivel természetes eredetű.

Egy kanálnyi méz egy pohár meleg vízben citrom lével elkeverve kiűző esti itala a turistáknak. Körülbelül 75 caloriát tartalmaz.

A méz mindennapi evése a hosszú élet útja. Ezt még Democritos mondta.

Lukács Ottó.

"MÉH"

a magyar méhészek lapja
BUDAPEST, ARANY J.-U. 1.
A legelterjedtebb és legkedveltebb méhészeti szaklap.

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal.

Előfizetés díj az 1926. évre 200 L. Beküldhető utalványon.

3930

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás. Az E. M. E. iükári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Kabal Ferenc Szilágynagyfalú, Pálfi János Erdőhegy, Donáth Lajos Sándor, Káll András, Wenner József, Boldizsár János, Hajas Mátyás, Csapla András Varga András, Mester János, Barta János, Vekov János Magyarpécska (II.—II.r.), Zuh Károly Vadász (II. r.), Theil György Marosvásárhely, Butta József Brassó, Dobay Áron Korpinis (II. r.), Bogáti Sándor Révhát, Puskás Béla Kolozsvár (II. r.), Sztancsú Jánosné Marosvásárhely, Incze Viktor Szárazajta, Puskás Jenő Kőhalom, Kemecsei Öyörgy, Nagy Sándor Albis (I.—I. r.), Papp Sándor Toplica (II. r.), Papp Mihály Margitta, Boga László Jákotelka, dr. Bajkó Zsigmond Papolcz, Péter Domokos Lukafalva, dr. Radetzky Károly, Simonca Grigoriu Erdőd (II.—II. r.), Mezei Antal, Akli Mihály, Lengvarszky József II., Zigan János, Kriza Sándor Pusztakalán (II.—II. r.), Lőrincz Sándor Deda-Brisztra, Molnár Sándor, Molnár Gyula Bégamonostor (II.—II. r.), Apáthy Anna Vajasd (II. r.), Metzlg Imre Apahida (II. r.), Fogarassi József Tövis, dr. Demeter Attila Székelykeresztúr, dr. Fosztó Béla Erdőfüle, Kovács Andor, Fülely Lajos Kápolnásfalú, József János Bágyon, Kovács István Abrudbánya (II. r.), Sándor József, Wohlfart Mihály Sajómagyaros.

1927. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Theil György Marosvásárhely, Dobay Áron Korpinis (II. r.), Papp Sándor Toplica (I. r.).

Különfélék.

Fontos figyelmeztetés a Méhészeti Közlöny olvasói számára. Lapunk mai számának címszalagjára ráveztük azt az összeget, amelyely Tisztelt Tagtársaink tagdíj címen hátrálékban vannak. Tekintettel arra, hogy a postai levelezés rendkívül nagy idővesztéssel és költséggel jár, kérjük Tisztelt Olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott tagdíjhátrálékokat mielőbb sziveskedjenek az E. M. E. címére beküldeni. E kérésünket annál is inkább kérjük megszívlelni, mert nagyobb terjedelemben kiadott lapunk kétszeres terhet ró egyesületünkre, július hó 1-től kezdődőleg pedig csaknem kétszerezére emelkedtek a nyomdai árak is és ha a Tisztelt Tagtársaink tagdíjaikat nem fizetnék rendszeresen, nem állana módjában az egyesületnek a lapot nagyobb terjedelemben és havonként kiadni. Kolozsvár, 1926 szeptember hó. Erdélyrészi Méhész Egyesület.

Méhészeti árjegyzékeket adtak ki a következő cégek Hann és Tarsa műszaki és keresk. R. T., mint az E. G. E. géposztálya (Kolozsvár Deák Ferenc-u. 11.) Hirschfeld Károly (Kolozsvár Ferencz József-ut. 29.) és Kezdődő Gyula (Dzierdzon Méhészet, Nagyvárad Teleki u. 32.)

Özv. Kremnitzkyné szül. Frölich Ilona: Házi mézestészta és méhtermékek feldolgozása című füzete kapható 1. punk kiadóhivatalánál magyar, német és román nyelven. A magyar kiadvány ára 25 lej, a román és német 30 lei darabonként. Portó díja: 1 lei.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. F. K. Arad. A vegyes kaptárt megkaptuk, ugyiszintén becses sorait is. A kaptár ismertetésével anyagghalmaz miatt lapunk közelebbi számában fogunk foglalkozni. P. A. Kolozsvár. A kép jönni fog, helyszüké miatt késik közlése.

Próhirdetések.

Mézpergetőgépek minden nagyságban, mézesbödönök, mézsűrűk állandóan kaphatók. Zeller Géza bádogosnál. Cluj, Kómálaja u. 4. Hotel Astoria mellett. Kerjen árjegyzéket. 3937.

Mézet állandóan veszek, ajánlatokat kérem bez küldeni Schwartz Nándor Carell-Marl címre. 3944

Eladó 48 méhcsalád, 40 kaptárban és 6 kesban, továbbá anyanevelő lada, faodu és 500 képlített üres lép. Cím: Técsy József tanító Petridul-mic (Kispetri). Posta Aghires (Egeres).

Eladó fiatal magyar méhenyák. Szavatolok a betegségmentesség és az életben való megérettésért, a 130 L. előzetes beklírdése után eszközölöm a szállítást. Pataki György méhgazdasága. Colonia Tritul de sus. Jud. Turda. 3972

Eladó 40 méhcsalád, kással egyllit darabonként 300 lejért. Cím Salak Sándor Szamosujvár, Str. Mahola 28.